

Sivistystoimialan visio keskustan palveluverkkoratkaisusta vuosille 2027-2035 (PAVE2035)

Sivistysvaliokunta 14.04.2026 § 64

Valmistelu ja lisätiedot sivistysjohtaja Heidi Nygren, heidi.nygren(at)orimattila.fi
varhaiskasvatuspäällikkö Johanna Lepistö,
johanna.lepisto(at)orimattila.fi
opetuspäällikkö Jarno Ovaska, jarno.ovaska(at)orimattila.fi
vs. vapaa-aika ja hyvinvointipäällikkö Essi Pullinen,
essi.pullinen(at)orimattila.fi

Orimattilan sivistystoimiala on valmistellut omalta osaltaan palveluverkkoselvitystä omista palveluistaan kesästä 2025 alkaen. Selvitystyö on jatkoa vuosien 2023–2024 palveluverkkoselvitykselle, jolloin koko kaupungin kattavaa palveluverkkoa arvioitiin ja sen kehittämistä valmisteltiin poliittiseen päätöksentekoon. Tämän selvityksen toimeenpano on toteutettu syksyyn 2026 mennessä.

Uudessa palveluverkkoselvityksessä (PAVE2035) keskitytään keskustan alueella ja sen läheisessä ympäristössä toteutettaviin palveluihin. Tavoitteena on määritellä reunaehdot ja periaatteet sekä tuottaa riittävää tietoa päätöksentekoon. Päätösesitykset tulevat jakaantumaan kuluvalle ja seuraavalle valtuustokaudelle, vuosille 2027–2034. Päätettävät toimenpiteet tulevat osaksi vuoden 2027 talousarviota ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelmaa.

Sivistystoimialan palveluverkkotyötä on tehty erillisessä valmistelutyöryhmässä. Valmisteluryhmään on kuulunut sivistystoimialan johtoryhmän lisäksi virkarehtoreita, päiväkodinjohtajia ja kirjasto- ja kulttuuripalveluiden vastaava. Työryhmä aloitti toimintansa marraskuussa 2025 ja on kokoontunut säännöllisesti. Tehtävänä on ollut kuvata nykytila ja tehdä ennuste tarpeista vuoteen 2035 asti sekä valmistella näkökulmia tulevaan.

Työryhmä on todennut varhaiskasvatuksessa palvelutarve ja henkilökuntamäärän vähenemän olevan huomattavasti maltillisempaa. Vähenemässä huomioidaan osallistumisasteen kasvu alle 3- vuotiaille lapsilla, joille tulee varata suhteellisesti enemmän henkilökuntaa kuin yli 3- vuotiaille. Nykyinen pienten päiväkotiyksiköiden verkko haastaa nykyisen johtamisresurssin riittämistä samoin kuin erityisopettajapalvelun järjestämistä sekä henkilöstön ammatillista ohjausta sekä tukemista lainsäädännön kautta voimakkaasti muuttuneessa varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä.

Orimattilan aikaisemmin perhepäivähoitajamalliin nojautunut palveluverkko tulee poistumaan seuraten valtakunnallista trendiä. Perhepäivähoidon työaika säätelyn tarkentuminen on johtanut tilanteeseen, jossa palvelutarpeen vaihtelu, työaika tehokkuuden

vaatimukset ja varahoidon toteuttaminen ovat yhä vaikeammin yhteensovittavissa. Samaan aikaan useamman päiväkodin toimitilat eivät ole toiminnallisesti sopivia, terveellisiä ja turvallisia.

Työryhmä on myös todennut, että kulttuuritalon tilat ovat riittämättömät ja eivät sovellu nykyisellään kirjasto- ja taidemuseotoimintaan ja palveluiden kehittämistä ei voi tehdä tilojen soveltumattomuuden vuoksi. Kulttuuritalon rakennus on todettu olevan elinkaarensa lopussa. Henkilökunta myös oireilee heikosta sisäilmasta ja osa tiloista on kapseloitu. Orimattilan kaupungin kotiseutuarkisto sijaitsee nykyisen Kulttuuritalon tiloissa, joissa ei voida taata arkistomateriaalin ja valokuvien turvallista säilytystä.

Opetuspalvelujen osalta palveluverkkoa on vuosien 2024–2026 aikana supistettu lakkauttamalla kylillä toimivat Luhtikylän ja Kuivannon koulut sekä vuoden 2026 syksyllä vuorossa on Järvikunnan koulu. Lakkautettujen koulujen oppilasmäärä on ollut 40–50 oppilaan luokkaa, mutta näkymä muutaman vuoden päähän on ollut selvästi sen alle, painuen pienimmissä yksiköissä 20 oppilaan tuntumaan. Nykyiset kylillä toimivat koulut pysyvät oppilasmääriltään vähintään 50–60 oppilaan tasolla seuraavien 5–7 vuoden aikana, mikä tarkoittaa, että ne rajautuvat tässä vaiheessa palveluverkkoselvityksestä ulos. Oppilasmäärän väheneminen aiheuttaa kuitenkin näissäkin yksiköissä henkilöstötarpeen vähenemistä. Palveluiden kehittämisessä tulee taloudellisen näkökulman lisäksi pystyä vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaateisiin myös pedagogisessa kontekstissa.

Tällä hetkellä palveluverkkoon liittyvä tiivistystarve koskee keskustan aluetta. Palveluverkon kehittäminen keskustan alueella koulujen tilojen osalta tarkoittaa, että tilojen käyttöaste tulee saada vastaamaan tarvetta.

Erkko-lukion 2–3 kerrokset vaativat peruskorjausta. Nykyaikaisilla moderneilla toimitiloilla on vaikutusta myös lukion vetovoimaisuuteen. Uusi Orimattilan Yhteiskoulu ja Erkko-lukio muodostavat Erkko-lukion tilojen saneerauksen myötä yhtenäisen koulukokonaisuuden, joka on luonnollinen ja vetovoimainen jatkumo toisen asteen opinnoille Orimattilassa. Saneerauksen myötä yläkoulu-lukioyksikkö sulautuu johdonmukaisesti yhdeksi ja samaksi kouluksi.

Tilakapasiteetin tehostamisen ja taloudellisen kestävyuden lisäksi palveluverkon kehittämisessä tulee huomioida pedagoginen ja toiminnallinen kehittäminen. Koulu tulee olemaan tämän hetken sekä kansallisten että kansainvälisten strategisten ja arvopohjaisten suuntaviivojen näkymässä yhteiskunnan tärkein tulevaisuusinstituutio ja hyvinvoinnin keskus. Palveluverkkoon liittyvät ratkaisut tulee siksi nähdä laaja-alaista osaamista ja sivistystä tukevinä toimina, ei ainoastaan neliöinä tai seininä. Tämä tarkoittaa muun muassa riittävää henkilöstöresurssia ryhmäkokojen hallitsemiseksi ja oppimisen tuen mahdollistamiseksi. Ratkaisuissa on tärkeää pyrkiä tukemaan jatkumoa varhaiskasvatuksesta kouluun ja toiselle asteelle.

Tulevissa päätöksissä on huomioitava seuraavat seikat:

- Tönnön ja Jokivarren koulujen tulevaisuus - mistä luovutaan, millä aikataululla ja missä järjestyksessä. Oppilasmäärien näkymässä Myllylän koulu ja Orimattilan Yhteiskoulu ja lukio riittävät koulurakennuksiksi tilakapasiteetin suhteen viimeistään vuonna 2035. Tämä kokonaisuus on ratkaistava periaatetasolla seuraavien vuosien aikana.
- Keskustan alueella Lintulan päiväkodissa on sisäilmaongelmia. Lintulan, Myllylän, Koivikon ja Peltolan tilat eivät palvele nykyaikaista varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, eivätkä sovellu toimintaan parhaalla mahdollisella tavalla.
- Länsi-Orimattilan päiväkotitoimii vuokratiloissa ja vuokra-aika on päättymässä vuonna 2031.
- Kulttuuritalossa (kirjasto ja taidemuseo sekä Wellamon opetustilat) on laajan peruskorjauksen tarve. Tilat eivät sovellu toimintaan. Kirjaston ja taidemuseon toimitilojen on sijaittava keskustassa hyvien liikenneyhteyksien äärellä. Samalla tulee huomioida Wellamo opiston opetustilojen tarpeet.
- Nuorisopalveluissa on tilatarpeita. Asukas- ja oppilaskyselyssä nuorille vapaa-ajankäyttöön tarkoitettut tilat nousivat vahvasti esille ja niitä pidettiin laajasti tärkeänä investointikohteena.
- Kouluverkon kaventuessa tulee huomioida tarvittavien liikuntatilojen ilta- ja viikonloppu käytön tarve.

Liite 4 Palveluverkkoesitys sivistysvaliokunnalle 14.4.2026

Yritysvaikutusten arviointi

Myönteinen vaikutus	positiivinen 3	neutraali 2	negatiivinen 1	Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa	X			Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa
Lisää Orimattilan vetovoimatekijöitä	X			Vähentää Orimattilan vetovoimatekijöitä
Vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen ja aluetalouteen	X			Ei työllisyys- tai aluetalousvaikutuksia
Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin	X			Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Esittelijä Sivistysjohtaja Heidi Nygren

Päätösehdotus

Sivistysvaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että tulevien vuosien investoinneissa varaudutaan vuosina 2027-2034:

1. kirjasto/ kulttuuritalon rakentamiseen keskustan alueelle
2. päiväkodin (noin 120-150 lapselle) rakentamiseen keskustan

alueelle

3. Erkkö-lukion 2.-3. kerrosten peruskorjaukseen

4. Myllylän ja Peltolan päiväkotien peruskorjauksiin sekä

5. huomioimaan nuorisotilarave suunnitelmien yhteydessä.

Esittelijä teki muutetun päätösehdotuksen: Sivistysvaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että tulevien vuosien investoinneissa varaudutaan vuosina 2027-2034:

1. kirjasto/ kulttuuritalon rakentamiseen keskustan alueelle

2. päiväkodin (noin 120-150 lapselle) rakentamiseen keskustan alueelle

3. Erkkö-lukion 2.-3. kerrosten peruskunnostukseen

4. Myllylän ja Peltolan päiväkotien peruskorjaukseen sekä

5. huomioimaan nuorisotilarave suunnitelmien yhteydessä. Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Sivistysvaliokunta esitti kaupunginhallitukselle, että tulevien vuosien investoinneissa varaudutaan vuosina 2027-2034:

1. kirjasto/ kulttuuritalon rakentamiseen keskustan alueelle

2. päiväkodin (noin 120-150 lapselle) rakentamiseen keskustan alueelle

3. Erkkö-lukion 2.-3. kerrosten peruskunnostukseen

4. Myllylän ja Peltolan päiväkotien peruskorjaukseen sekä

5. huomioimaan nuorisotilarave suunnitelmien yhteydessä.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Toimivalta

Hallintosääntö 6 luku 4 §

Jakelu